

terecht. Het boek is bruikbaar in geheel Europa en omvat maar liefst 450 soorten dagvlinders. Het is ook goed bruikbaar voor de beginnende vlinderaar, die door de sleutels gedwongen wordt heel precies naar de kenmerken van de verschillende soorten te kijken.

Van de meeste soorten zijn zowel foto's van de boven- en onderzijde te zien, allemaal van levende dieren in de vrije natuur gemaakt. Slechts van enkele moeilijk te fotograferen soorten, zoals de bovenzijde van de meeste luzernevlinders, zijn in

plaats van foto's tekeningen opgenomen. De foto's worden verduidelijkt door de pijlen die met korte, duidelijke bijschriften wijzen op belangrijke determinatiekenmerken. Hiernaast zijn op de beginpagina van iedere familie ook een aantal typerende rupsen van soorten uit die familie te zien, waardoor het met behulp van het overzicht van waardplanten ook mogelijk is grofweg te zeggen tot welke familie en eventueel bij welke soort bepaalde rupsen horen. Omdat enkele groepen vlinders, waaronder *Mellicta's*,

een geslacht dat verwant is aan de parelmoervlinders, moeilijk op uitzwendige kenmerken te determineren zijn, is van deze groep ook een aantal tekeningen opgenomen van de genetaliën. Deze zijn volgens de gids, met enige oefening, zelfs bij levende dieren nog te bekijken en kunnen helpen bij de determinatie. Naast de determinatiekenmerken is er per soort ook een klein stukje tekst opgenomen over de verspreiding, biotoop en vliegtijd van de soort. In totaal geven ook 400 verspreidingskaartjes ook een goed

overzicht van het voorkomen van de soorten.

Een nadeel is dat op wens van de auteur de nomenclatuur niet aan de nieuwste stand der wetenschap is aangepast. Wel is om dit euvel te verhelpen achterin een lijst toegevoegd met oude en nieuwe namen. Al met al is er met deze nieuwe gids voor de enthousiaste lepidopteroloog weer een handig hulpmiddel op de markt gekomen, waardoor hij zijn hobby nog beter kan uitoefenen

OLAF OP DEN KAMP

RECENT VERSCHENEN

REEMER, M., R. BERINGEN & W. VAN DER SLIKKE, 2008. De Knautiabij: kroon op de Beemdkroon. Beheeradvisen voor bloemrijke graslanden in het Heuvelland.

Stichting European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden (50 pp.). EIS-rapportnummer 2008-09. Als pdf-document op te halen vanaf internetpagina www.repository.naturalis.nl.

In 2007 zijn de populaties van de

Knautiabij in het Heuvelland in kaart gebracht. Hiertoe zijn 76 kilometerhokken onderzocht waarin de soort in het verleden gevonden is of waaruit grote groeiplaatsen van Beemdkroon bekend waren. Hierbij zijn 109 groeiplaatsen van Beemdkroon gevonden. De Knautiabij is op 82 locaties in 44 kilometerhokken aangetroffen. Op basis van deze informatie wordt ingeschat dat de bij in de afgelopen 20 jaar minstens 56% van zijn areaal in het Heuvelland heeft verloren. De verzamelde gegevens brengen nieuwe informatie over de ecologie van zowel de Knautiabij als Beemdkroon aan het licht. Zo werd duidelijk dat de Knautiabij aanwezig is op 90% van de onderzochte locaties met tussen de 50 en 500 Beemdkroonplanten. Verder bleek dat Beemdkroon vooral groeit op

plekken met een zuidelijke expositie. In 2008 zijn 49 locaties met hoge of middelhoge prioriteit opnieuw bezocht om de vegetatie te inventariseren en ter plekke inschattingen te maken van het gevoerde en gewenste beheer.

IVN LIMBURG, 2009. Speuren naar veranderend klimaat. 27 fietstochten door de Limburgse natuur.

Mooi Limburgs Boekenfonds, Media Groep Limburg, Sittard (39 pp.). ISBN 908 59605 33. Prijs € 16,95. U kunt het boek bestellen door contact op te nemen met IVN Consulentschap Limburg, tel. 0475-386 460, e-mail: consulentschap.limburg@ivn.nl. Ook is het boek te bestellen via internetpagina www.mooilimburgswebshop.nl of via de boekhandel.

Dit boek bevat 27 fietsroutes tussen de 10 en 78 km die door IVN Limburg en andere natuurorganisaties zijn beschreven. Het boek bevat per fietstocht een nauwkeurige routekaart en -beschrijving. Ook worden een aantal stoppunten met GPS-coördinaten aangegeven. Bij deze stoppunten kunt u bijvoorbeeld genieten van een mooi uitzicht, een natuurtuin of een kopje koffie. Alle routes zijn uitneembaar,

en kunnen meegenomen worden op de fiets. Al fietsend, ontdekt u hoe het landschap is ontstaan door gebeurtenissen uit het verleden en de invloed van verschillende klimaten. Per route wordt een aantal plant- of diersoorten omschreven die u tijdens het fietsen kunt tegenkomen. In het boek worden in totaal 46 soorten beschreven.

DORENBOSCH, M. & N. VAN KESSEL, 2008. Reptielen in de verbinding Schinveld – Mook. Situatie en evaluatie 2007.

Natuurbalans – Limes Divergens, Nijmegen. Het rapport is in digitale vorm in pdf-formaat kosteloos te verkrijgen bij Bureau Natuurbalans door een e-mail met de titel van het gevraagde rapport te sturen aan info@natuurbalans.nl.

Dit rapport beschrijft de resultaten van een onderzoek uit 2007 naar de verspreiding van reptielen in 103 kilometerhokken verdeeld over elf leefgebieden in heide- en bosgebieden langs de oostoever van de Maas in de ecologische verbindingzone Schinveld – Mook. Er zijn in 2007 vier soorten reptielen waargenomen: Zandhagedis, Levendbarende hagedis, Gladde slang en Hazelworm. Op

basis van bekende waarnemingen en de waarnemingen uit 2007 is de verspreiding van de vier soorten tussen de periode 1991-1999 vergeleken met de periode 2000-2007. Over het algemeen geldt dat per leefgebied soorten in een aantal kilometerhokken zijn verdwenen. Tegelijkertijd zijn voor de meeste leefgebieden in 2007 ook kilometerhokken gevonden waar de soorten voor het eerst werden vastgesteld. Tijdens het onderzoek is eveneens een analyse gemaakt van de biotoopvoorkeur van de Zandhagedis en zijn een aantal door Stichting het Limburgs Landschap uitgevoerde beheermaatregelen geëvalueerd. Naast de resultaten van het onderzoek, bevat het rapport achtergronden over de ecologie van de gevonden soorten, kijkt het in de toekomst en beschrijft het aanvullende maatregelen. De bijlagen bevatten verspreidingskaarten van de leefgebieden van de soorten en de uitgevoerde maatregelen in Nationaal Park de Maasduinen.

Wie zijn rapport, boek, etc. opgenomen wil zien in deze rubriek, kan een literatuurverwijzing met een korte inhoudsbeschrijving en bestelwijze opsturen naar de redactie o.v.v. 'recent verschenen'. De publicaties moeten betrekking hebben op voor Limburg relevante onderwerpen. De meeste in deze rubriek besproken rapporten kunnen worden ingezien bij het bureau van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Graag even van te voren bellen of iemand aanwezig is (tel. 0475-386470).

GUIDO VERSCHOOR